

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Socialdepartementet
103 33 Stockholm
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Handläggare

Enheten för Översikter och
Uppdrag
Mattias Norrbäck

Datum

2024-09-13

Vårt ärendenummer

02177-2024

Ert ärendenummer

S2024/00978

En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (2024:30)

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerad remiss. Med utgångspunkt i vårt uppdrag och den nationella folkhälsopolitikens mål om en god och jämlik hälsa lämnar vi nedan kommentarer.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

Synergier mellan folkhälsoarbete och brottsförebyggande arbete

Ohälsa och brottslighet är stora samhällsutmaningar som i hög utsträckning kan förklaras av samma bakomliggande faktorer. Genom att ta vara på synergieffekter mellan folkhälsoarbetet och det brottsförebyggande arbetet, och prioritera insatser som förstärker varandra, skapar vi förutsättningar för bättre resultat på flera problemområden samtidigt.

Generellt handlar det till exempel om att ge barn och unga en bra och trygg start i livet, en välfungerande uppväxt med skolgång som möjliggör kompletta betyg och goda förutsättningar för arbete och fritid, samt en meningsfull fritid. Det handlar också om stads- och samhällsplanering som genom skapandet av öppna, upplysta och välunderhållna närmiljöer kan bidra till trygghet, och om att ge barn och unga möjligheter till delaktighet och inkludering på ett sätt som skapar samhörighet och tillit.

Det universella arbetet för en gynnsam utveckling för alla barn och unga bör kompletteras med insatser på individnivå. Mot bakgrund av den allvarliga utvecklingen av grov brottslighet i Sverige, där allt yngre barn och unga involveras, är det angeläget att skydda barn och unga och förebygga att de begår brott och involveras i en kriminell livsstil. Vi ser att detta även gynnar folkhälsan förutsatt att barnets bästa är i fokus för insatserna.

Utredningens förslag i relation till andra föreslagna eller pågående åtgärder
Folkhälsomyndigheten delar utredningens bild av att staten har en viktig roll i det brottsförebyggande arbetet. Vi menar också att utredningens förslag kompletterar andra initiativ och därför har potential att ytterligare stärka det brottsförebyggande arbetet på olika sätt och nivåer. Det handlar bland annat om förslaget om ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden som kompletterar förslaget om en ny socialtjänstlag, lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, utredningen om en uppväxt fri från våld, samt uppdraget om öppna insatser till vårdnadshavare utan deras samtycke.

Barnrättsperspektivet

Folkhälsomyndigheten delar utredningens bedömning att ett tidigt utpekande kan påverka barnets bild av sig själv, men även omgivningens, vilket skulle kunna leda till en ökad brottsbenägenhet. Yngre barn har dessutom svårare att förstå vad som pågår och varför. Avsaknaden av en nedre åldersgräns bör därför noga vägas mot risken att komma in för sent med åtgärder.

Folkhälsomyndigheten tycker det är bra att lagförslaget tydliggör principen om barnets bästa i processen för de brottsförebyggande åtgärderna. Vi föreslår dock att rubriken till kapitel 2 ändras till "Barns rättigheter" och att innehållet genomgående ändras till "barnets bästa" för en bättre överensstämmelse med barnkonventionen och annan reglering kring barn. Det bör även framgå i 2 kap. 1 § att hänsyn ska tas till barnets åsikter vid bedömningen av barnets bästa.

Beslut i detta ärende har fattats av vikarierande generaldirektör Olivia Wiksell. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Bitte Bråstad och avdelningscheferna Anna Bessö och Josefin P Jonsson deltagit. Utredaren Mattias Norrbäck har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Mattias Norrbäck